

Utvikling av et kjernesett for evaluering av pasient- og pårørendeopplæring i revmatologi (POPOPP revma)

Heidi A. Zangi, sykepleier/Phd

Nasjonal kompetansetjeneste for revmatologisk rehabilitering (NKRR)

e-post: heidi.zangi@diakonsyk.no

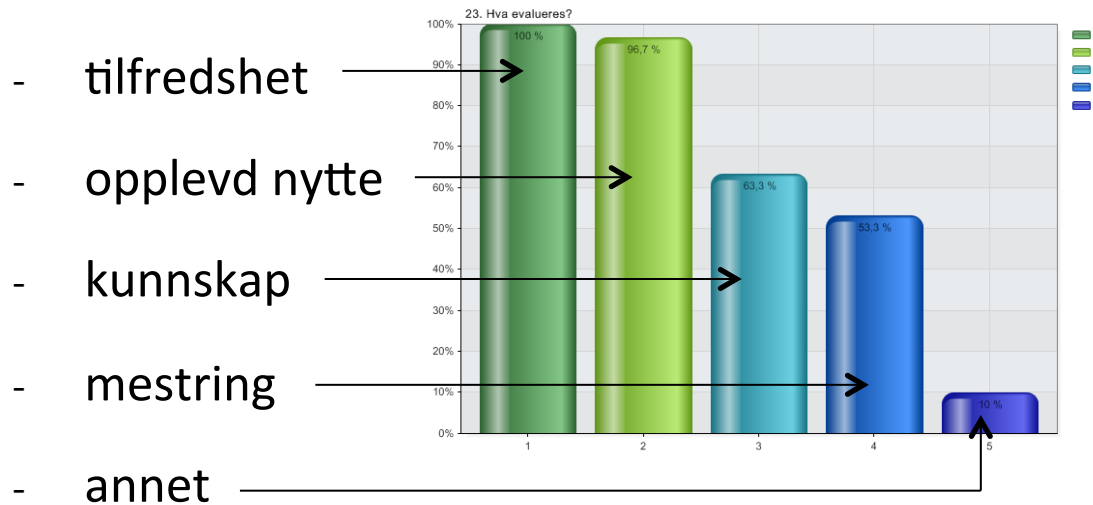
Liv Rognerud Eriksson, sykepleier/koordinator for pasient- og pårørende-opplæring

Revmatologisk avd., Diakonhjemmet sykehus

e-post: liv.rognerud.eriksson@diakonsyk.no

Bakgrunn

- Revmatologiske avdelinger tilbyr kurs for pasienter med revmatiske sykdommer og deres pårørende
- Stor variasjon i lengde, innhold og hvem som får tilbudet
- Få kurs blir evaluert systematisk
- «Hjemmelagde» evalueringsskjemaer som måler:

Hensikten med prosjektet

1. Komme fram til aspekter/fenomener pasient- og pårørende-opplæringen i revmatologi kan påvirke
2. Identifisere måleinstrumenter (f.eks. spørreskjemaer) som kan måle endringer i disse aspektene/fenomenene
3. Gjennomføre en pilottesting av måleinstrumentene i eksisterende pasient- og pårørende- opplæringstilbud for pasienter med revmatiske sykdommer

Definisjon av pasient- og pårørende-opplæring

En planlagt interaktiv læringsprosess som skal støtte folk og sette dem i stand til å mestre livet med en revmatisk sykdom og optimalisere deres helse og velvære

EULAR recommendations for patient education for people with inflammatory arthritis

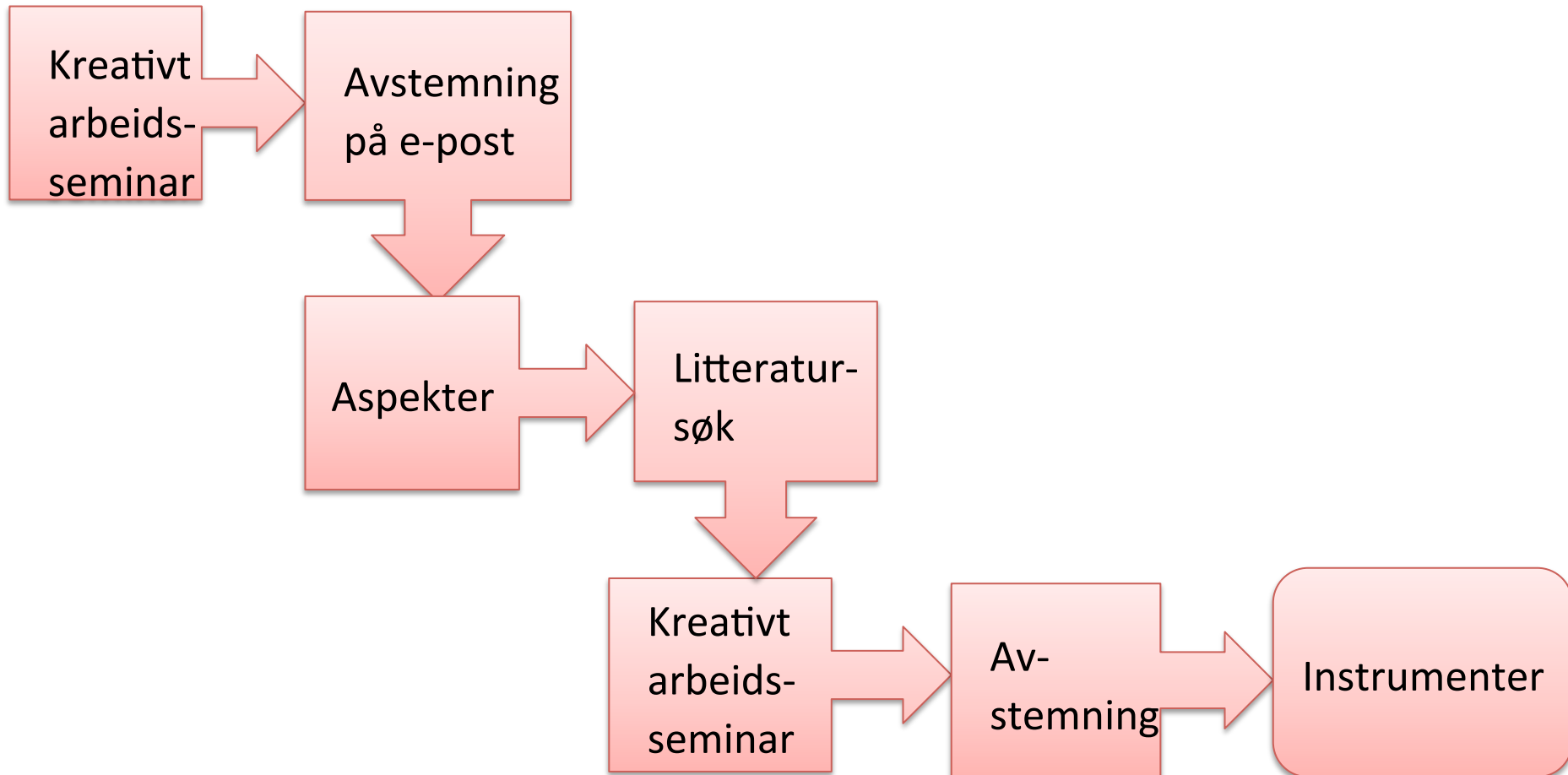
Zangi et al. Ann Rheum Dis 2015; 74: 954-962.

Delphi-prosess som metode

- Delphi-prosess med ekspertpanel av erfarne brukere:
 - Pasienter med ulike revmatiske sykdommer
 - Representanter fra alle faggrupper innen revmatologi
 - Representerer alle fire regionale helseforetak
- Sammen er vi kloke!

Delphi-prosess som metode

Delhiprosess – trinn 1

Delhiprosess – trinn 1

- 253 aspekter/fenomener
- Alle duplikater ble slettet
- Aspekter med samme mening ble slått sammen og gruppert:

Takle smerter ≈
Smertemestring ≈
Evne til å leve med
smerter

- 165 aspekter sendt til ekspertpanelet for avstemning

Fire overordnede kategorier

- Kunnskap og forståelse
- Helsetilstand og helseatferd
- Erfaringer med sykdom og behandling
- Bruk av helsetjenester og kostnader

Coulter & Ellis, BMJ 2007

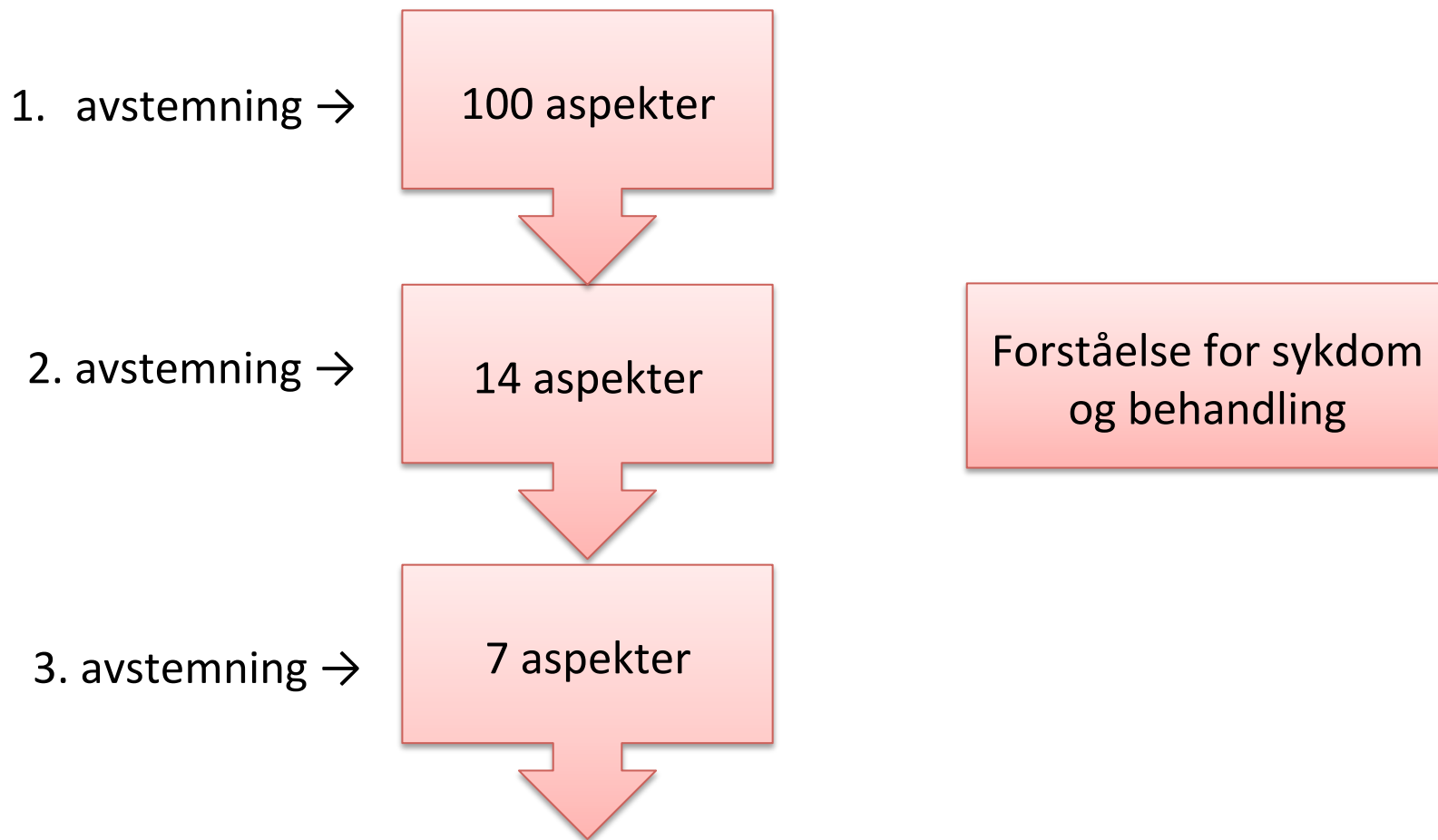

Hjelpespørsmål i avstemningen

- Tror du det er mulig å endre aspektet gjennom ulike lærings- og mestringsiltak?
- Kan aspektet måles?
- Kan aspektet måles ved et spørreskjema eller krever det andre tester?

Delphi-prosess trinn 2 - tre avstemningsrunder

Resultat av Delphi-prosess 1:

1. Forståelse for sykdom og behandling
2. Mestringsstrategier
3. Bevissthet om egne styrker
4. Kunnskap om helsefremmende livsstil
5. Kommunikasjon mellom pasient og helsepersonell
6. Dele erfaringer
7. Ta styring over livet
8. Mestringstro

Identifikasjon av aktuelle måleinstrumenter

- Operasjonalisering av aspektene
- Spørsmål på mail til deltakere i ekspertpanel:
 - 1 instrument: Patient Activation Measure, PAM
- Litteratursøk i databasene AMED, CINAHL, EMBASE, MEDLINE og PsychINFO
 - 138 artikler

Kriterier for utvelgelse av instrumentene

- Instrumentet
 - ✓ måler ett eller flere av aspektene
 - ✓ er oversatt til norsk (evt. utviklet på norsk)
 - ✓ er testet for psykometriske egenskaper (validitet og responsivitet)
 - ✓ er tilgjengelig uten store kostnader
 - ✓ er benyttet (testet) for pasienter med revmatiske sykdommer
- Vanskelig å finne instrumenter som oppfylte alle kriteriene

Resultat av litteratursøk

- Vi identifiserte 9 potensielle instrumenter:
 - alle var spørreskjemaer
 - 4 spørreskjemaer omfattet flere av aspektene
 - 5 målte primært ett aspekt
- Noen aspekter var overlappende, f.eks.:
 - Bevissthet om egne styrker og ta styring over livet
 - Mestringstro og mestringsstrategier

Resultat av litteratursøk

Aspekter som ble ikke dekket av instrumentene:

- *Kunnskap om helsefremmende livsstil:*
Kunnskap om livsstilsfaktorer som kan fremme helse og forebygge uheldige sykdomskonsekvenser
- Kun spørsmål som dekket *mosjon/fysisk aktivitet*

Resultat av litteratursøk

Aspekter som ikke ble dekket av instrumentene:

- *Dele erfaringer*, dvs. å lytte til og kjenne seg igjen i andres erfaringer, føle at man ikke er alene med sykdommen
→ lage egne spørsmål

Delhiprosess - trinn 3: Kreativt arbeidsseminar 2

- Uttesting av instrumentene
- Vurdering av egnethet
- Foreløpig rangering: 4 instrumenter er godt egnet
 - *Arthritis Self-Efficacy Scale* – mestringstro for smerter og andre symptomer
 - *Effective Musculoskeletal Consumer Scale (EC-17)*
 - *Patient Activation Measure (PAM)*
 - *Health Education Impact Questionnaire (heiQ)*

Konklusjon

- Gjennom Delphi-prosessen har brukere og fagfolk stemt frem åtte aspekter som pasient- og pårørende-opplæring i revmatologi kan påvirke
- Aspektene skal reflekteres i ett eller flere instrumenter som kan benyttes til systematisk evaluering

Implikasjoner for praksis

- Felles instrumenter for evaluering kan bidra til kvalitetssikring av pasient- og pårørendeopplæring
- Aspektene som er stemt fram gjennom Delphi-prosessen er generiske og overførbare til andre pasientgrupper med langvarige og kroniske sykdommer

Takk for oppmerksomheten!

Følg oss på: www.nkrr.no

facebook

You Tube

twitter

